

EVROPSKÝ PARLAMENT

2009–2014

Dokument ze zasedání

17. 1. 2011

B7-0057/2011

NÁVRH USNESENÍ

předložený na základě prohlášení Rady a Komise

v souladu s čl. 110 odst. 2 jednacího řádu

o situaci v Bělorusku

Rebecca Hams, Elisabeth Schroedter, Werner Schulz, Heidi Hautala
za skupinu Green/EFA

Usnesení Evropského parlamentu o situaci v Bělorusku

Evropský parlament,

- s ohledem na svá předchozí usnesení o situaci v Bělorusku, zejména na usnesení ze dne 17. prosince 2009,
 - s ohledem na rozhodnutí Rady 2010/639/SZBP ze dne 25. října 2010 o omezujících opatřeních vůči některým představitelům Běloruska, kterým se prodlužuje platnost omezujících opatření i pozastavení platnosti cestovních omezení do 31. října 2011,
 - s ohledem na závěry Rady ve složení pro zahraniční věci ze dne 25. října 2010,
 - s ohledem na předběžná zjištění a závěry Úřadu pro demokratické instituce a lidská práva Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE/ODIHR) a Parlamentního shromáždění OBSE o konání prezidentských voleb v Bělorusku ze dne 20. prosince 2010,
 - s ohledem na sdělení Komise ze dne 3. prosince 2008 o Východním partnerství (KOM(2008)0823),
 - s ohledem na prohlášení o Východním partnerství, které učinila Evropská rada na svém zasedání ve dnech 19.–20. března 2009, a na společné prohlášení z pražského summitu o Východním partnerství ze dne 7. května 2009,
 - s ohledem na prohlášení Komise ze dne 21. listopadu 2006 o připravenosti Evropské unie k obnovení vztahů s Běloruskem a jeho občany v rámci evropské politiky sousedství (EPS),
 - s ohledem na čl. 110 odst. 2 jednacího řádu,
- A. vzhledem k tomu, že Rada ve svých závěrech ze dne 17. listopadu 2009 uznává, že se otvírají nové možnosti dialogu a prohloubené spolupráce mezi EU a Běloruskem s cílem dosáhnout skutečného pokroku směrem k demokracii a dodržování lidských práv, a znovu potvrdila, že je připravena prohloubit své vztahy s Běloruskem za podmínky, že dojde k dalšímu pokroku směrem k demokracii, lidských právům a právnímu státu, a pomáhat této zemi při dosahování těchto cílů,
- B. vzhledem k tomu, že prohlášení z pražského summitu o Východním partnerství znovu potvrdilo odhodlání – mimo jiné Běloruska – dbát na zásady mezinárodního práva a základní hodnoty, včetně demokracie, právního státu a dodržování lidských práv a základních svobod,
- C. vzhledem k tomu, že se Bělorusko zavázalo, že zváží doporučení OBSE a jejího Úřadu pro demokratické instituce a lidská práva (ODIHR) týkající se zlepšení volebního zákona s cílem uvést jej v soulad s mezinárodními normami pro demokratické volby, a že navrhované změny bude konzultovat s OBSE; vzhledem k tomu, že běloruské Národní

shromáždění nedávno schválilo reformu volebního zákona, aniž by ji předem konzultovalo s OBSE;

- D. vzhledem k tomu, že Rada byla připravena dále zintenzívnit vztahy s Běloruskem a dokonce zvýšit jeho smluvní status, pokud by v Bělorusku nastal hmatatelný pokrok v otázce dodržování lidských práv, právního státu a způsobu konání voleb;
- E. vzhledem k tomu, že se Rada po vyhodnocení vývoje v Bělorusku rozhodla prodloužit omezující opatření namířená proti některým představitelům Běloruska, avšak pozastavit uplatňování opatření omezujících cestování do EU, a to v obou případech do 31. října 2011, přičemž se tyto kroky týkají také Lukašenka,
- F. vzhledem k tomu, že podle předběžných zjištění a závěrů Parlamentního shromáždění OBSE a Úřadu pro demokratické instituce a lidská práva OBSE o konání prezidentských voleb v Bělorusku „prezidentské volby ukázaly, že Bělorusko má před sebou ještě velký kus cesty, aby splnilo své závazky vůči OBSE, i když k některým konkrétním zlepšením došlo. Volební noc narušilo zadržení většiny prezidentských kandidátů a stovek aktivistů, novinářů a zástupců občanské společnosti.“,
- G. vzhledem k tomu, že v reakci na tato předběžná zjištění požádala běloruská vláda Organizaci pro bezpečnost a spolupráci v Evropě, aby zemi opustila, s tím, že tato organizace již splnila své poslání a není třeba, aby v zemi dále setrvala; vzhledem k tomu, že OBSE má v plánu oficiálně uzavřít svou místní kancelář k 30. březnu 2011,
- H. vzhledem k tomu, že předseda Evropského parlamentu, vysoká představitelka EU a generální tajemník OSN odsoudili policejní zásah proti demonstraci konané dne 19. prosince 2010 a represivní kroky policejních důstojníků vůči demokratické opozici, nezávislým sdělovacím prostředkům a aktivistům z řad občanské společnosti,
- I. vzhledem k tomu, že zatčené účastníky protestů a kandidáty opozice pokládá běloruský režim za pachatele trestných činů, nikoli za politické vězně, a tudíž jim hrozí nepřiměřené tresty v nejvyšší možné sazbě,
- J. vzhledem k tomu, že právníkům zastupujícím účastníky protestů, představitele politické opozice nebo jejich rodinné příslušníky hrozí ztráta licence nebo zákaz výkonu profesní činnosti,
- K. vzhledem k tomu, že po těchto dramatických událostech členské státy EU znovu nedokázaly zaujmout jednotný postoj, a Unie tak vydávala vůči Minsku protichůdné signály, že vztahy se mohou dále rozvíjet, jako by se nic nestalo,
 - 1. důrazně odsuzuje brutální zásahy policejních sil a složek KGB proti účastníkům protestů v den konání voleb a masové zatýkání, které po těchto událostech následovalo, a vyjadřuje svou solidaritu obětem tohoto násilí; pokládá tento postup za hrubé porušení základních demokratických principů, jako je svoboda shromažďování a svoboda projevu, a za porušení lidských práv;
 - 2. vyjadřuje hluboké znepokojení nad tím, že běloruské orgány vedou trestní stíhání proti téměř všem prezidentským kandidátům, vůdcům demokratické opozice a rovněž velkému

počtu aktivistů z řad občanské společnosti, novinářů, učitelů a studentů, které by mohlo vést k jejich odsouzení až k 15 letům odnětí svobody; požaduje nezávislé a nestranné mezinárodní vyšetřování událostí, k nimž došlo;

3. žádá bezpodmínečné propuštění všech demonstrantů, kteří jsou ještě zadržováni, a vyzývá k tomu, aby jejich obvinění byla okamžitě stažena a trestní stíhání zastaveno; současně vyzývá běloruské orgány, aby zajistily zadrženým osobám volný styk s rodinnými příslušníky a přístup k právní pomoci a lékařské péči;
4. naléhavě vyzývá běloruské orgány, aby okamžitě zastavily veškeré formy pronásledování, zastrašování a vyhrožování směřující proti aktivistům z řad občanské společnosti, jako jsou razie, prohledávání a zabavování materiálů v soukromých bytech, v redakcích nezávislých sdělovacích prostředků a v kancelářích organizací občanské společnosti, vylučování z univerzit a propouštění ze zaměstnání;
5. vyzývá vládu v Minsku, aby přehodnotila své rozhodnutí neprodloužit působení kanceláře OBSE v Bělorusku, a naléhavě vyzývá běloruské orgány, aby obnovily spolupráci s touto organizací s cílem připravit půdu pro opakované konání prezidentských voleb;
6. vyzývá Radu, Komisi a vysokou představitelku EU, aby přezkoumaly politiku EU vůči Bělorusku; zdůrazňuje, že zaměření evropské politiky susedství (EPS) a pomoc jednotlivých členských států Bělorusku by měly být přesměřovány, aby bylo zajištěno, že se režim dostane do izolace a že se současně dostane dostatečné větší podpory občanské společnosti; opakuje, že je důležité efektivně využívat evropský nástroj pro demokracii a lidská práva; vyzývá Radu, aby se zabývala možností pozastavit na summitu Východního partnerství v Budapešti účast Běloruska na činnostech v rámci Východního partnerství, pokud nenastanou žádné skutečné změny;
7. zastává názor, že EU by měla vypracovat plán postupně zaváděných sankcí vázaných na přísné podmínky, počínaje obnovením zákazu udělování víz, dokud nebudou všechny zatčené a zadržované osoby propuštěny a zproštěny všech obvinění; upozorňuje, že jestliže běloruské orgány včas neučiní v tomto směru patřičné kroky, měla by být přijata nová, přísnější opatření, např. diplomatické a ekonomické sankce;
8. žádá v této souvislosti Radu, Komisi a vysokou představitelku EU, aby okamžitě obnovily platnost zákazu udělování víz pro vysoké představitele běloruské úřední moci a aby tento zákaz rozšířily i na státní úředníky, soudce a příslušníky bezpečnostních sil, jimž lze připisovat odpovědnost za manipulace při volbách a brutální represe a zatýkání členů opozice po volbách, a aby byla zmrazena jejich aktiva; zdůrazňuje, že sankce by měly zůstat v platnosti, dokud nebudou propuštěni všichni političtí vězni a zadržované osoby a nebude přehodnoceno rozhodnutí uzavřít kancelář OBSE;
9. očekává, že členské státy EU nebudou oslabovat postup EU tím, že budou navazovat bilaterální iniciativy s běloruským režimem, které podřívají důvěryhodnost a efektivitu evropské zahraniční politiky;
10. naléhavě vyzývá Radu, Komisi a vysokou představitelku EU a členské státy, aby podpořily demokracii v Bělorusku zvýšením finanční podpory pro nezávislé sdělovací prostředky a organizace občanské společnosti a aby zvýšily počet stipendií pro běloruské

studenty;

11. vítá iniciativu uspořádat ve Varšavě a Vilniusu dárcovskou konferenci nazvanou „Solidarita s Běloruskem“ a očekává, že Evropská unie bude hlavním přispěvatelem; zdůrazňuje, že je nutné, aby byla přijata konkrétní opatření na podporu zadržených osob, jejich rodin a osob, jež jsou v Bělorusku vystaveny represivním opatřením;
12. naléhavě vyzývá Komisi, aby zvýšila finanční podporu Evropské univerzitě humanitních věd se sídlem v litevském Vilniusu, která je připravena přijmout studenty vyloučené z běloruských univerzit po násilném zásahu po prezidentských volbách;
13. je toho názoru, že sportovní akce, jako je mistrovství světa v ledním hokeji v roce 2014, by se neměly v Bělorusku konat, dokud jsou v této zemi političtí vězni, a vyzývá mezinárodní sportovní federace, aby pozastavily Bělorusku právo účasti na mezinárodních sportovních akcích, dokud nebudou propuštěni všichni političtí vězni;
14. vyzývá Radu, aby zvážila zavedení inteligentních a cílených ekonomických sankcí namířených proti společnostem vlastněným běloruskou vládou, a to do doby, než budou bezpodmínečně osvobozeni všichni političtí vězni; doporučuje, aby členské státy EU a ostatní podobně smýšlející země přehodnotily své ekonomické vztahy s Běloruskem, a naléhavě vyzývá podnikatele v Evropské unii, aby přehodnotili podmínky, na nichž je založena jejich spolupráce s běloruskými podniky a společnostmi; zároveň vyzývá členské státy, aby nenapomáhaly obchodním aktivitám evropských podniků v Bělorusku a nepodporovaly je;
15. vyzývá Radu a Komisi, aby urychlily jednání s Běloruskem o dohodě o usnadnění postupů při udělování víz s cílem rozšířit kontakty mezi lidmi a projevit konkrétní vůli EU, aby mělo Bělorusko dveře otevřené;
16. vyjadřuje politování nad postojem Ruské federace, která volby uznala a pokračující represe označila za „vnitřní záležitost“ Běloruska; zdůrazňuje důležitou roli sousedů Běloruska a Evropské unie při normalizaci situace a podněcování k okamžitému bezpodmínečnému propuštění všech politických vězňů;
17. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi, vládám členských států, prezidentovi, vládě a parlamentu Běloruska a Parlamentním shromážděním Rady Evropy a OBSE.